

KIMO Jaarverslag 2022-2023

Colofon

Titel: KIMO jaarverslag 2022 & 2023

Auteurs: Michael Mannaart, Youp Schaacke en Joke van Dijk

Datum: 10 februari 2023

KIMO Nederland/België,

Stationsplein 48 B,

Postbus 325,

1940 AH Beverwijk

T: 0251- 263 848

Foto voorzijde: De Noordsvaarder op Terschelling (foto: M. Mannaart)

Inhoud

Colofon

1.0	Van de voorzitter	1
2.0	KIMO, de internationale vereniging van kustgemeenten	2
2.1	KIMO Internationaal en de relatie met KIMO Nederland en België	2
2.2	Overleggen Internationaal Dagelijks Bestuur en Internationale Ledenvergadering (AGM) ..	4
2.2	KIMO Nederland en België	5
3.0	Het bestuur van KIMO Nederland en België	6
3.1	Algemeen bestuur.....	6
3.2	Dagelijks bestuur.....	6
3.1	Secretariaat	8
4.0	Strategisch Beleid	9
4.1	Nationale lobby en representatie	9
4.1.1	Lobby	9
4.1.2	Representatie en bijeenkomsten.....	10
4.2	Internationale lobby en representatie	12
5.0	Projecten	15
5.1	Programma Schone Stranden	15
5.1.1	Achtergrond.....	15
5.1.2	Activiteiten in 2022.....	15
5.1.3	Weggeefactie	15
5.1.4	KIMO als secretariaat binnen Programma Schone Stranden	16
5.2	Programma Visserij voor een Schone Zee	16
5.2.1	Transitie naar Programma	16
5.2.2	2022: een zeer uitdagend jaar voor de visserij	16
5.2.4	KIMO in Programma Visserij voor een Schone Zee	17
5.3	Fishing for Litter	18
5.3.1	Achtergrond.....	18
5.3.2	Groeiende hoeveelheid afval	19
5.3.3	Publiciteit en educatie	19
5.4	Convenant Schone Schelde	19

1.0 Van de voorzitter

Geachte lezer, 2022 was het jaar waarin de rust weer terugkeerde na de pandemie en konden de KIMO-leden elkaar na twee jaar weer persoonlijk ontmoeten. Dat gebeurde dan ook tijdens onze eerste bijeenkomst van het nieuwe Algemeen Bestuur in Katwijk.

Dit jaarverslag beschrijft onze activiteiten in 2022 met een doorkijkje naar het eerste deel van 2023. Zoals u kunt lezen heeft KIMO hard gewerkt aan de realisatie van haar doelstellingen in binnen- en buitenland. De Programma's Schone Stranden en Visserij voor een Schone Zee, en het Fishing for Litter programma zijn weer enthousiast met onze partners uitgevoerd. Daarnaast hebben we voorafgaand aan de verkiezing van ons nieuwe bestuur, de Limes Bubble Barrier in Katwijk bezocht. Een geweldig voorbeeld van hoe afval uit rivieren tegengehouden kan worden naar zee te stromen. En wat daaruit blijft, komt niet op uw stranden terecht.

Bescherming van uw zee en stranden heeft een internationaal karakter, want de zee kent geen grenzen en het beleid en wetgeving is dus vaak internationaal van aard. Daarom werken we nauw samen met onze internationale koepelorganisatie KIMO International. Vanwege onze expertise en ligging t.o.v. Brussel mochten we het hele netwerk van 9 landen weer diverse malen vertegenwoordigen. Namens u en hen hebben we tijdens diverse bijeenkomsten van de Europese Commissie en de Verenigde Naties gelobbyd en presentaties verzorgd. We gaan met enthousiasme verder om onze invloed ook in 2023 te kunnen blijven uitoefenen voor de behartiging van uw belangen. Mocht u vragen over onze activiteiten hebben, neem dan gerust contact op met ons secretariaat. Ik wens u veel leesplezier en ontmoet u graag tijdens onze bijeenkomsten.

Sebastian Dinjens
Voorzitter
KIMO Nederland en België

2.0 KIMO, de internationale vereniging van kustgemeenten

2.1 KIMO Internationaal en de relatie met KIMO Nederland en België

Op 22 Augustus 1990 is *Komunenes International Miljøorganisation* (de Internationale milieuvereniging van lokale overheden, afgekort tot "KIMO") opgericht in het Deense Esbjerg. De oprichters van KIMO waren: Grampian Region Council en Shetland Islands Council in Schotland, de gemeente Esbjerg in Denemarken en de gemeente Vågsøy in Noorwegen. De organisatie is daarna uitgegroeid tot een netwerk van ruim 80 gemeenten (met in totaal 160 aangesloten organisaties) verspreid over 9 landen in Noord-West Europa. Er zijn netwerken in: Nederland/België, Duitsland, Denemarken, Zweden, Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk, en leden in Ierland en Litouwen (zie kaart hieronder). KIMO International is nu de overkoepelende organisatie, en per land zijn er nu dus zelfstandige KIMO afdelingen. Sommige daarvan, zoals de onze, zijn een vereniging met volledige rechtspersoonlijkheid, andere zijn meer los georganiseerd. Iedere lid-gemeente, ongeacht het land waarin deze is gelegen, is naast lid van het nationale netwerk ook automatisch lid van KIMO International. Met trots kunnen we stellen dat KIMO Nederland en België hierbij de grootste en sterkste tak is binnen het Internationale KIMO netwerk. Dit zegt iets over de waarde die men in Nederlandse gemeenten hecht aan het milieu en de daadkracht waarmee we gezamenlijk de problemen die onze zeeën en kusten bedreigen te lijf gaan.

Figuur 1. De landen met een KIMO lid-gemeenten of een netwerk

Internationaal is de ledenraad (de council) het hoogste bestuursorgaan dat eenmaal per jaar vergadert tijdens de Annual General Meeting (AGM). Het dagelijks bestuur (de International board) geeft leiding aan de organisatie en bereidt besluitvorming voor. Jaarlijks worden resoluties voorbereid en in de AGM aangenomen waarbij de resoluties bindend zijn voor de KIMO leden. De internationale koepelorganisatie wordt vertegenwoordigd door een roulerende voorzitter ("president") van KIMO International. Deze is afkomstig van 1 van de lid-gemeenten uit het land dat aan de beurt is om een voorzitter te leveren. De vorige voorzitter was een Nederlander en de huidige voorzitter is afkomstig uit Zweden. Tijdens de AGM van 2023 wordt een nieuwe voorzitter gekozen en is het Verenigd Koninkrijk aan de beurt. De internationale voorzitter werkt nauw samen met de

internationale secretaris. Bij officiële bijeenkomsten of bij het aangaan van overeenkomsten zal de voorzitter KIMO vertegenwoordigen. Het internationale secretariaat vertegenwoordigt haar leden op internationaal Europees niveau. Zo is KIMO in Europa vertegenwoordigt in de OSPAR, HELCOM, bij de ministersconferentie van de Noordzee en overleg met andere partijen zoals het Comité van de Perifere Maritime Regio's (de vereniging van kustprovincies). Het internationale secretariaat organiseert daarnaast jaarlijks de bestuursvergaderingen, de algemene ledenvergadering en het overleg van de landelijke, ambtelijke coördinatoren. Zij bereidt in samenwerking met deze landelijke netwerkcoördinatoren de internationale vergaderingen en resoluties voor. Naast fysieke KIMO vergaderingen vinden steeds meer overleggen via digitale middelen plaats. De voorzitter van KIMO Nederland en België heeft zitting in het dagelijks bestuur van KIMO internationaal.

De samenwerking tussen KIMO Nederland en België en KIMO International is uitstekend. Vanwege onze ligging en ervaring binnen Europa, is ons netwerk nu deels aanspreekpunt voor Europese zaken. Denk aan de Europese Commissie in Brussel en het Comité van de Perifere en Maritieme Regio's (CPMR) en de werkgroep Marine Resources van diens Noordzeecommissie (CPMR-NSC-MRG). Dit zijn onderdelen van het comité van Europese kustprovincies en haar Noordzeenetwerk. Hierin zitten bijvoorbeeld alle Nederlandse kustprovincies. Hiermee heeft ons netwerk een strategische positie en helpt actief mee om internationaal beleid te beïnvloeden. Daarmee werken we aan de oprichtingsdoelstelling van KIMO om een stem te hebben richting internationale overheden (EU, OSPAR, IMO e.d.). We hebben nu zo'n positie verworven dat er ook daadwerkelijk naar ons wordt geluisterd. Op het gebied van de aanpak van afval op zee (Fishing for Litter afval), afval door verloren containers (MSC Zoë) en paraffine bijvoorbeeld neemt de Europese Commissie en EU-lidstaten advies van ons over of organiseren bijeenkomsten waarbij wij spreker zijn. Dat is iets wat op nationaal niveau alleen maar zeer beperkt kan en slechts een beperkt effect heeft. Hieruit blijkt de grote meerwaarde van KIMO, dit door de samenwerking binnen de nationale KIMO-netwerken en de internationale koepelorganisatie.

Figuur 2. Boven: de KIMO-leden tijdens de internationale ledenvergadering (AGM) in november 2022 in Tórshavn, Faeröer. Onder: presentatie tijdens de AGM over de Nederlandse Limes Bubble Barrier door vicevoorzitter Jacco Knappe.

2.2 Overleggen van Internationaal Dagelijks Bestuur en Internationale Ledenvergadering (AGM)

Ook in 2022 zijn er twee internationale dagelijks bestuur-overleggen en de internationale ledenvergadering gehouden. Het voorjaarsoverleg van het Internationaal Dagelijks Bestuur was in het Belgische Brugge en het najaarsoverleg dat was gekoppeld aan de AGM in Tórshavn, Faeröer, een autonome regio van Denemarken. De vergaderingen werden voorgezeten door de voorzitter van KIMO International, de heer Jerry Ahlström. Tijdens de AGM vertelden de nationale netwerken wat zij hadden gedaan. Het was goed te zien dat in alle KIMO-landen hard wordt gewerkt aan de belangen van kustgemeenten. Ook is het internationale secretariaat weer actief geweest met lobby op internationaal niveau: EU, HELCOM en OSPAR. Het internationaal secretariaat wordt gevoed met informatie en bijgestaan door de coördinatoren van de landen waar KIMO een netwerk heeft. Zie

figuur 3 voor een overzicht van deze groep. Het secretariaat van KIMO Nederland en België neemt een speciale plaats in omdat de secretaris ook deels voor het internationale secretariaat werkt.

Figuur 3. De nationale coördinatoren, ondersteunend personeel en de secretaris van KIMO Internationaal, Brugge, België, 23 mei 2022.

2.2 KIMO Nederland en België

KIMO Nederland en België is op 16 September 1999 als vereniging opgericht in de gemeente Velsen waar ook de zetel van de organisatie is gevestigd. De vereniging is in ruim 2 decennia doorgegroeid naar een grote organisatie met 33 leden. Leden van onze vereniging zijn Nederlandse kust gerelateerde gemeenten met gemeenschappelijke belangen op en aan de Noordzee en in de kustwateren. Op dit moment zijn er geen Belgische gemeenten lid.

Als organisatie van lokale overheden treedt KIMO Nederland en België in overleg met andere overheden en organisaties om doelen te realiseren die liggen op het terrein van veiligheid en milieu, in het bijzonder en op het gebied van recreatie, havens, natuur en toerisme.

De doelstellingen van KIMO zijn:

1. Het opruimen van bestaande verontreinigingen in de noordelijke zeeën en kustwateren, het voorkomen van nieuwe vervuilingen en het werken aan het behoud van de zeeën en kustwateren om deze in een goede staat door te geven aan toekomstige generaties;
2. duurzaam kust- en toeristenbeleid;
3. kustverdediging in relatie tot de economische ontwikkelingen en de zeespiegelrijzing;
4. veiligheid aan de kust.

Hieraan wordt vormgegeven door:

- lokale overheden te informeren over verontreinigingen en schoonmaakacties;
- een voorbeeldfunctie te vervullen door eigen inzet voor de verbetering van het milieu van de Noordzee en kustwateren;

- het stimuleren van een evenwichtig en duurzaam toerisme- en kustbeleid;
- nationaal en internationaal invloed uit te oefenen op beleidsontwikkeling en -uitvoering voor zover dat de doelstellingen van KIMO raakt;
- gezamenlijk actie te ondernemen tegen plannen die het biologisch en ecologisch evenwicht in de noordelijke zeeën en kustwateren kunnen verstoren;
- het organiseren van conferenties en studiedagen;
- projecten uit te voeren die passen in het kader van de doelstellingen van KIMO Nederland en België;
- afstemming en samenwerking met KIMO International, en andere KIMO-netwerken;
- bezoeken aan de Europese Commissie in Brussel en andere relevante internationale organisaties voor afstemming t.b.v. beleidsbeïnvloeding, lobby, profilering en tenders.

3.0 Het bestuur van KIMO Nederland en België

3.1 Algemeen bestuur

Het algemeen bestuur van KIMO Nederland en België is het hoogste orgaan van de organisatie. Het bestaat uit vertegenwoordigers van alle lid-gemeenten. Zij vergadert twee maal per jaar en neemt besluiten die voorbereid zijn door het dagelijks bestuur

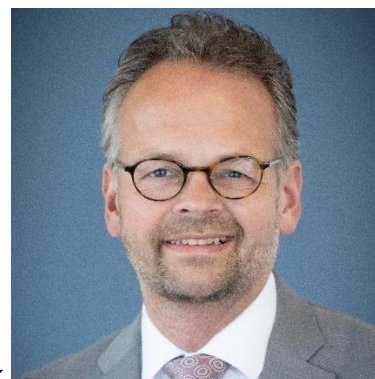
3.2 Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van KIMO Nederland en België bestaat uit minimaal 3 leden verdeeld over de kust. In 2022 heeft het dagelijks bestuur driemaal vergaderd. De samenstelling van het dagelijks bestuur in 2022 en het eerste deel van 2023 is als volgt:

De heer Sebastian Y. Dinjens, voorzitter
en wethouder te Velsen

De heer Jacco C. Knappe, 1ste vicevoorzitter en wethouder te Katwijk

De heer Nathanaël Middelkoop, 2de vicevoorzitter en wethouder te Urk

De heer Henk Wijkhuisen, 3de vicevoorzitter en wethouder te Bloemendaal

De heer Chris de Koning, 4de vicevoorzitter en wethouder te Den Helder (tot 11/01/23)

De heer Henk van Putten, 4de vicevoorzitter en wethouder te Goeree-Overflakkee

3.1 Secretariaat

De uitvoering van de organisatorische taken berust bij het secretariaat van KIMO Nederland en België. Het wordt geleid door een ambtelijk secretaris die fungeert als nationale coördinator voor de lid-gemeenten van Nederland en België. Het secretariaat verzorgt de vergaderingen van het DB en AB, onderhoudt de contacten met de leden, organiseert bijeenkomsten, doet de PR en communicatie en vertegenwoordigt de vereniging op ambtelijk niveau. Ook voert het activiteiten uit zowel zelfstandig als samen met KIMO International. Het secretariaat bestaat uit 2,5 FTE verdeeld over drie betaalde krachten. Het personeel van het secretariaat in 2021 bestond uit:

De heer M. Mannaart, secretaris en nationaal coördinator van KIMO Nederland en België. Daarnaast is hij international liaison officer en principal adviser van KIMO Internationaal

De heer Y. Schaacke, projectadviseur en projectleider Fishing for Litter

Mevrouw J. van Dijk, project- en administratief medewerker

4.0 Strategisch Beleid

4.1 Nationale lobby en representatie

4.1.1 Lobby

Er is dit jaar wederom hard gewerkt aan de representatie van en lobby voor de belangen van onze leden en partners. De zee kent geen grenzen en beleid en wetgeving ten bate van de zee hebben daarom voor een groot deel een internationale basis. Om onze zee en stranden schoon te houden is onze lobby ook vanuit Nederland daarom zowel nationaal als internationaal van karakter.

De lobby in Nederland richtte zich in 2022 met name erop om het Fishing for Litter programma van een nieuwe financiële basis te voorzien. Dit was nodig na een succesvolle lobby bij de Europese Commissie van ons nationale secretariaat namens ons internationale KIMO-netwerk met vertegenwoordigers vanuit de visserijsector. Naar aanleiding van ons Fishing for Litter programma is "passief opgevist afval" daarom nu als nieuwe afvalcategorie in de in 2019 aangepaste Europese

Haven ontvangstrichtlijn opgenomen. Dit betekende wel dat de financiële basis van Fishing for Litter zou gaan veranderen. Door ons secretariaat is daarom na vaststelling van de nieuwe richtlijn, bij Rijkswaterstaat en de Nederlandse havens gelobbyd voor een andere vorm van financiering. Het is een kwestie van een lange adem, veel berekeningen en nog meer overleggen geweest. Maar ons voorstel is in januari 2023 eindelijk door de nieuwe stuurgroep van Fishing for Litter bestaande uit RWS, de havens en KIMO vastgesteld. Wat toch wel een heugelijk feit genoemd mag worden.

4.1.2 Representatie en bijeenkomsten

Naast de bijeenkomsten die voor projecten door ons werden georganiseerd of bijgewoond, waren er ook bijeenkomsten voor onze leden. Om de uitdagingen en behoeften van de kustgemeenten te blijven kennen, zijn er twee bijeenkomsten georganiseerd voor de beleidsmedewerkers. Dat was hoogst noodzakelijk, want persoonlijk overleg was twee jaar lang tijdens de Covid-pandemie niet meer georganiseerd. In 2022 zijn overleggen verdeeld over het noorden en zuiden van het land georganiseerd, zodat onze leden niet te ver hoefden te reizen. Op 31 mei waren we voor onze noordelijke leden te gast bij de gemeente en haven van Harlingen en op 2 juni bij de gemeente Westvoorne voor onze zuidelijke leden. Het waren zeer positieve bijeenkomsten en het was goed om iedereen weer te ontmoeten en te horen welke uitdagingen er zijn en wat er leeft.

Figuur 4: Boven: ledenoverleg te Harlingen, beneden: ledenoverleg te Oostvoorne.

Op 15 september was het eerste Algemeen Bestuurs-overleg na de gemeenteraadsverkiezingen. Dit vond plaats in Katwijk waar ook een bezoek werd gebracht aan de Limes Bubble Barrier, als voorbeeld van afvalinvang op een rivier voordat het in zee terecht komt. KIMO kreeg een mooie presentatie over het project van "CoastBusters" en de gemeente Katwijk. Het was heel mooi om dit initiatief in het veld te kunnen zien en onze dank voor de gastvrijheid van Katwijk.

Foto: 5. Bezoek van het Algemeen Bestuur aan de Limes Bubble Barrier te Katwijk

4.2 Internationale lobby en representatie

Naast het behartigen van de belangen van de leden in de diverse landen voerde het secretariaat van KIMO International het secretariaat van de OSPAR-ICG-ML werkgroep die zich bezighoudt met afval op zee. Onze zustersnetwerken in de andere KIMO-landen hebben op nationaal niveau ook veel activiteiten verzorgd. Kortom, KIMO heeft zich internationaal goed geprofileerd en wordt nu ook regelmatig benaderd door nationale overheden, de Europese Commissie en soms organen van de Verenigde Naties voor advies of presentaties. KIMO Nederland/België heeft binnen ons internationale netwerk een bijzondere rol, vanwege onze internationale ervaring en ligging nabij

Brussel. Hierdoor worden wij voor strategisch belangrijke lobbytaken door KIMO International benaderd waarbij wij werkzaamheden voor en met hen uitvoeren. Voor KIMO International hebben wij daarom diverse internationale overleggen bijgewoond, georganiseerd of daar presentaties verzorgd. Dit wordt vaak gedaan in samenwerking met of voor partnerorganisaties.

Europese Maritieme Dagen

In mei waren de Europese Maritieme Dagen. Na indiening van een voorstel werd KIMO door de Europese Commissie geselecteerd om een workshop te organiseren waarbij 3 partijen samen moesten werken. Onze secretaris heeft dit samen met de communicatie medewerker van KIMO International gecoördineerd. Dit betekende coördinatie van een groep van 3 partijen: KIMO International, de Universiteit van Trieste en Cruise Lines International. De workshop ging over *"A holistic circular economy approach: how could local, business and scientific communities address marine litter best together?"* Onze secretaris zat het overleg voor waarbij naast 3 presentaties ook 4 groepsdiscussies waren georganiseerd, waarvan 2 via internet. Ondanks de beperkte tijd was het evenement een groot succes.

Foto 6: De sprekers, voorzitter en workshopbegeleiders tijdens de Europese Maritieme Dag in Ravenna, Italië, 19 mei 2022

Verenigde Naties:

- Tijdens de Oceanen Conferentie 2022 van de Verenigde Naties, deelname aan de workshop "Regional solutions for global delivery: a North-East Atlantic perspective". Deze was georganiseerd door: de OSPAR Commissie, Birdlife International, KIMO International and the North-East Atlantic Fisheries Commission. KIMO gaf een presentatie over: "Solutions to tackle marine litter together" en begeleidde een paneldiscussie over de aanpak van afval op zee met de zaal, op 28 juni 2022
- Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO-VN): spreker en begeleider paneldiscussie tijdens Teams-workshop over vistuig en recycling, 20 oktober 2022

Europese Commissie:

- Deelname aan de Territorial Impact Assessment, voor beoordeling van invloed van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie op regio's, samen met 12 andere vertegenwoordigers uit de EU, in Brussel op 13 juni 2022
- Deelname aan Single Use Plastics workshop van DG Mare in Brussel op 25 juli 2022
- Medeorganisator en dagvoorzitter van de Fishing for Litter workshop voor DG Mare. Deze was voor beleidsmedewerkers marien afval van alle lidstaten, in Brussel op 21 september 2022

Foto 7: EU Fishing for Litter workshop op 21 september in Brussel. KIMO was dagvoorzitter, spreker en begeleider van deeldiscussiegroepen en een paneldiscussie.

5.0 Projecten

5.1 Programma Schone Stranden

5.1.1 Achtergrond

De Green Deal Schone Stranden liep vanaf de ondertekening door de deelnemende partijen op 20 november 2014 tot en met 31 december 2020.

Omdat de duur van de Green Deal Schone Stranden verstreek, maakte deze in 2021 een transitie door naar het Programma Schone Stranden. Inmiddels is het een goedlopend Programma Schone Stranden, die met dezelfde partners is voortgezet.

Een belangrijke pijler onder het huidige Nederlandse Noordzeebeleid is de Europese Kaderrichtlijn

Mariene Strategie (KRM). Europa maakt zich zorgen over de kwaliteit en diversiteit van het mariene milieu. Gevreesd wordt dat zonder maatregelen de toestand van de Europese wateren zal verslechteren en achteruitgaan. Om dit te voorkomen is de KRM opgesteld. Hierin worden de Europese lidstaten verplicht tot het vaststellen van een mariene strategie, die gericht is op bescherming, behoud en herstel van het mariene milieu (een goede milieutoestand (GMT) van de Noordzee in 2020), waarbij een duurzaam gebruik van de Noordzee een uitgangspunt is. Door de KRM te koppelen aan het beleid voor volksgezondheid, recreatie en economische groei, kunnen flinke stappen gezet worden om de negatieve effecten op de zeeën te minimaliseren. Een groot probleem, bijvoorbeeld, is de aanwezigheid van plastic afval in zee. Overheden willen dit aanpakken, bijvoorbeeld door het circulair maken van productieketens. Dit is om plastic zwerfafval (op zee, in de rivieren, op stranden en op straat) op te ruimen en verder te voorkomen. Het Programma Schone Stranden sluit aan bij de doelstellingen van de KRM en is één van de uitvoeringsinstrumenten van Nederland hiervoor.

5.1.2 Activiteiten in 2022

In 2022 zijn er diverse activiteiten uitgevoerd om het Programma Schone Stranden goed te laten verlopen. Zo zijn er zes regiegroep bijeenkomsten georganiseerd, en zijn er ook partnerbijeenkomsten gehouden. Vooral de Stranddag op 7 april was een succes, met een volledig vol strandpaviljoen Zomertijd in 's Gravenzande. De uitreiking voor de Schoonste Strand-verkiezing kon dit jaar gelukkig in fysieke vorm doorgang vinden. Deze vond plaats bij Beachclub Lekker, te Vrouwenpolder. KIMO had hierbij een verbindende rol waarbij de winnaar van de Schoonste Strand-verkiezing regio Noord Nederland (gemeente Schiermonnikoog), door ons werd benaderd en betrokken in de prijsuitreiking.

5.1.3 Weggeefactie

In december 2021 hebben we met het Programma een weggeefactie opgezet, waarbij we een ruim budget voor 2022 hebben vrijgemaakt voor gemeenten, paviljoenhouders en vrijwilligersorganisaties. Deze stakeholders kunnen een aanvraag doen bij KIMO voor een

tegemoetkoming in de kosten voor strand reinigende maatregelen. Vrijwilligersorganisaties kunnen een aanvraag doen voor gratis afvalgrijpers en -ringen en KIMO beheert het bedrag en de toekenning. Deze actie heeft van december 2021 tot september 2022 gelopen. Vrijwel het gehele budget was toen ingezet. Van het restant zijn strandpalen (houders voor strandafval zakjes) besteld en verdeeld.

5.1.4 KIMO als secretariaat binnen Programma Schone Stranden

Het onderhouden van contacten met de participanten van het programma is een doorlopend proces. We houden de partners op de hoogte middels nieuwsbrieven en de website, die actueel werd gehouden middels diverse nieuwsberichten. Dit heeft ervoor gezorgd dat de website ook in 2022 nog optimaal werkt. Op de website worden de nieuwsberichten van de nieuwsbrief geplaatst en bijgehouden. Dit werkt naar behoren. Er is ook ondersteuning bij kennisoverdracht en communicatie. Er zijn vijf nieuwsbrieven uitgegaan, de website is up-to-date gehouden en de partners en regiegroep zijn over ontwikkelingen geïnformeerd.

5.2 Programma Visserij voor een Schone Zee

5.2.1 Transitie naar Programma

Green Deal Visserij voor een Schone Zee is een Programma Visserij voor een Schone Zee geworden. In dit nieuwe programma gaan de meeste van de huidige stakeholders met elkaar door. Ook het hoofddoel blijft gelijk: zorgen voor schonere zeeën door de betrokken stakeholders te activeren. Door zo toegankelijk mogelijk te blijven voor de vissers, draagt het programma bij aan de vermindering van visserij-afval in het milieu.

De nabije toekomst geeft uitdagingen, vanwege alle ontwikkelingen in de visserijsector. Desondanks is er ook ruimte voor een tweede golf aan ontwikkelingen: geholpen door de wegwerpplastic-richtlijn (SUP-richtlijn), zal er het een en ander veranderen richting het gebruik van plastics. Dit draagt bij aan een betere verwerking van vuil. COVID-19 heeft gezorgd voor een hernieuwde waardering voor de leefomgeving, op de momenten dat de lockdown het hardste toesloeg. Veel vissers konden niet uitvaren. In het Programma Visserij voor een Schone Zee hebben de vissers, havens en vuilverwerkers een zeer actieve rol. De Green Deal heeft ook integrale inzameling van netten, vispluis, kombuisafval, Fishing for Litter-afval, oliehoudend afval en klein gevaarlijk afval (KGA) als onderwerp meegenomen. Een mooi voorbeeld hiervan is de website: www.visserijvooreenschonezee.nl. Deze toont het afvalspoorboekje per haven. Zo kunnen vissers en havens op een gemakkelijke manier terug zien waar je met welk soort afval terecht kunt. Het Fishing for Litter programma, waarbij vissers vrijwillig afval uit zee halen en afgeven in de havens voor recycling, is een belangrijke basis van het Programma.

5.2.2 2022: Een zeer uitdagend jaar voor de visserij

Programma Visserij voor een Schone zee heeft begin 2022 besloten om in 2022 als programma een kleine pas op de plaats te maken. Het Programma maakt zoals gezegd, een organisatorische transformatie door. Tegelijkertijd is het Programma niet blind voor de ontwikkelingen in de visserijsector. In 2022 zijn er veel veranderingen in de visserijwereld doorgezet of aangevangen zoals de saneringsregeling. Met elkaar blijft het Programma stappen zetten waar verbetering nodig blijkt. Dit ging vooral via communicatie en onderhouden van contacten. KIMO heeft daarin, als secretariaat van Programma Visserij voor een schone zee, zelfstandig diverse thema's opgepakt. Zo is er dit jaar meer aandacht uitgegaan naar vispluis: stukjes touw die het net beschermen. Deze stukjes komen vaak in zee terecht: door slijtage aan de netten of bij reparatiewerkzaamheden in zee gewaaid. Daarnaast zijn op de kades regelmatig stukjes snijdsel te vinden. Om meer inzicht over de aanwezigheid van vispluis en snijdsel te bieden aan beleidsmakers, betrokkenen, vrijwilligersorganisaties en andere partijen, is er in juni 2022 een Webinar georganiseerd waarbij KIMO als secretariaat van Programma Visserij voor een Schone Zee een hoofdspreker was.

Ook heeft KIMO in de zomer deelgenomen aan een dialoogsessie over vispluis in de haven van Lauwersoog met onder andere de producent van bio pluis, vrijwilligers en de maker van de Pluishanden die lange tijd in Zierikzee tentoongesteld waren. Hierbij is ingegaan op het doel, de functie en alternatieven voor vispluis met diverse stakeholders om te leiden tot een gedeeld kennisniveau in het bredere stakeholderveld. Tegelijkertijd blijft het Programma stimuleren dat de vissers hun vispluis na afschrijving inleveren bij de afvalverwerker, zodat dit pluis kan worden gerecycled. Dit is in 2022 gecontinueerd. Al deze facetten samen moeten zorgen voor een vermindering van de hoeveelheid vispluis in de natuur.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2022/05/31/zee-afval-kan-voor-van-alles-worden-gebruikt-a4131104>

5.2.3 De visserij

Ook in 2022 deed KIMO herhaaldelijke pogingen de visserij actief te betrekken bij het Programma visserij voor een Schone Zee. Voorheen was VisNed een centrale spil hierin. Door het uiteenvallen van VisNed is Nederland een belangrijk aanspreekpunt van de visserijsector verloren. In 2022 is helaas nog geen vervanger opgestaan, waardoor communicatie met de visserijsector bemoeilijkt is. Ook heeft de visserijsector in 2022 flinke klappen gekregen vanwege onder andere de hoge dieselprijs. Dit leidde tot minder vaarten en zorgen om de toekomst. KIMO houdt de vinger aan de pols en blijft in contact met de sector, voor ons een belangrijk onderdeel van onze kustgemeenschappen.

5.2.4 KIMO in Programma Visserij voor een Schone Zee

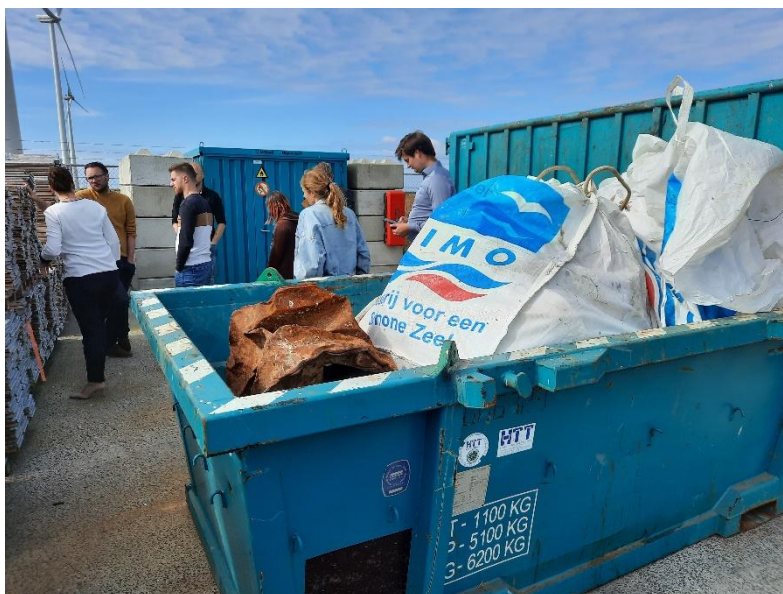
KIMO heeft in 2022 een verbindende rol gespeeld, overleggen georganiseerd en is verantwoordelijk voor de informatiedeling middels onder andere een periodieke nieuwsbrief (3 in 2022). Daarnaast zijn, tussen de diverse corona-restricties door, diverse veldbezoeken geweest. Zo heeft KIMO de havens van Stellendam, Den Helder, IJmuiden, Harlingen en de Eemshaven bezocht. Daarnaast is er een actualiseringsronde van de afvalspoorboekjes doorgevoerd, zodat deze allen weer actueel zijn. Daarbij heeft KIMO ook aan een sessie van havenoverleg deelgenomen om mee te spreken over de nieuwe HOV-richtlijn. Ook is er bijgedragen aan een groeiende wens voor meer bewustzijn van S-formulieren onder de vissers. Er is ook uitgebreide aandacht geweest voor het pilotproject van KIMO, NHL-Stenden-Bek en Verburg om oude netten en vispluis te recycleren, onder andere tot pluishand. Hiervan is een paginagrote reportage verschenen in het NRC.

5.3 Fishing for Litter

5.3.1 Achtergrond

Het Fishing for Litter project is één van de oudste en meest succesvolle projecten van zowel KIMO Nederland en België als KIMO International. Het project is al snel na de start overgenomen door andere leden van het internationale KIMO netwerk en daarbuiten. Voor het Fishing for Litter project wordt het afval dat vissers in hun netten aantreffen mee teruggenomen naar land. Daar wordt het ingenomen, afgevoerd, gemonitord en verwerkt. Voor de opslag van dit afval op het schip nemen de vissers big-bags mee aan boord. Wanneer de vissers terugkeren in de haven, plaatsen zij deze big-bags op de kade waar deze big-bags worden afgevoerd door de afvalinzamelaar.

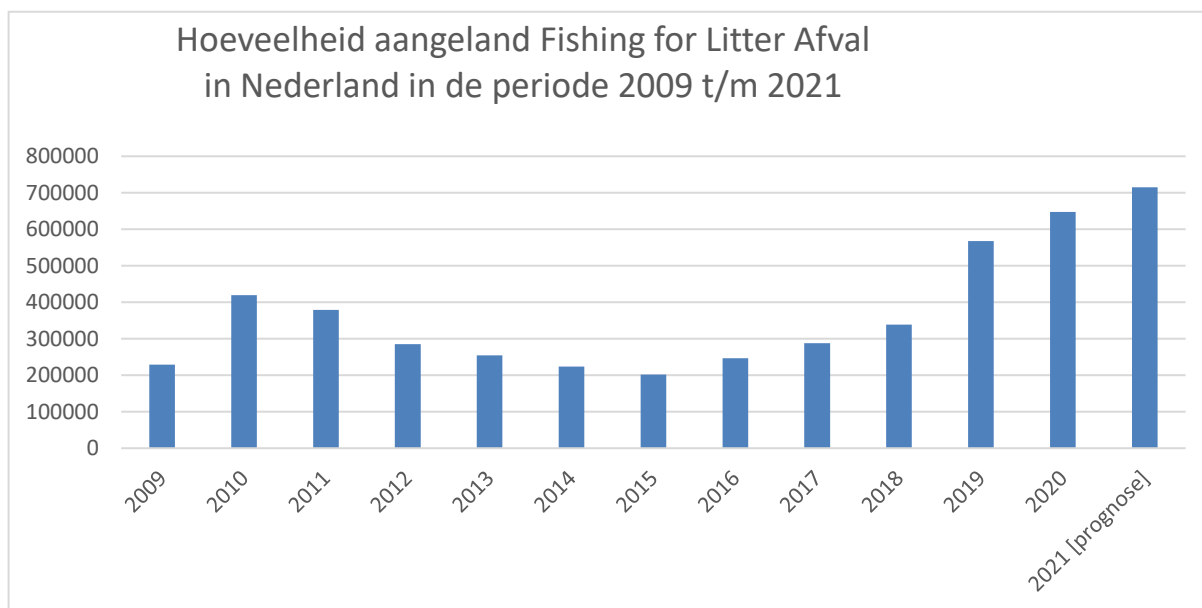

Fishing for Litter bestond 20 jaar in 2021! Dit is een geweldig succes, want het initiatief begon in 2001 in de havens van Den Helder, Den Oever en Oudeschild met slechts 10 schepen. Het is uitgegroeid tot een internationaal project dat ook door KIMO International is omarmd. Er doen nu honderden schepen mee. Het project heeft in diverse noordwest Europese landen voet aan de grond gekregen, maar wordt ook in de Middellandse Zee uitgevoerd door o.a. Frankrijk, Griekenland, Italië en Kroatië. Daarnaast is er ook belangstelling uit o.a. Hongkong, Indonesië en Thailand. Door ons zijn de afgelopen jaren presentaties over het initiatief voor de Milieuorganisatie van de Verenigde Naties (UNDP) en de Educatie, Wetenschap en Culturele Organisatie van de Verenigde Naties (UNESCO) en de G7 gegeven. Om de uitvoering te stimuleren is het voormalige lokale initiatief in 2016 opgenomen in het regionaal actieprogramma van het OSPAR-samenwerkingsverband (OSPAR-RAP). In 2019 is het na lobby door ons in Brussel, als aparte afvalcategorie opgenomen in de aangepaste Haven Ontvangstrichtlijn (HOV/PRF) van de Europese Commissie. Hierdoor kan het makkelijker in alle kuststaten van de EU worden uitgevoerd. Per 1 januari 2023 wordt de nieuwe Haven Ontvangstrichtlijn ingevoerd, waarin passief opgevist afval als aparte categorie is opgenomen. Ons Fishing for Litter programma draagt zorg voor dit afval. In januari 2023 is overeenstemming met Rijkswaterstaat en de Nederlandse havens bereikt over een nieuwe financierings- en aansturingsvorm.

5.3.2 Groeiende hoeveelheid afval

In de afgelopen jaren is de hoeveelheid aangeland afval van Fishing for Litter gestaag gestegen. Deze trend heeft zich in 2022 gestabiliseerd. In 2020 is 644 ton afval aangeland, en in 2021 bedroeg dit 756 ton. Voor 2022 wordt 550 ton verwacht. Dit is op het niveau van 2019 en beduidend lager dan recordjaar 2021. Omdat er in 2022 veel minder is gevestigd door onder andere hoge stookkosten, is deze hoeveelheid nog steeds zeer respectabel.

5.3.3 Publiciteit en educatie

Fishing for Litter is een programma waarbij vissers vrijwillig helpen met het aanlanden van opgevestigd afval. Dit is dankbaar werk en daarom draagt KIMO er zorg voor dat de belemmeringen en drempels zo goed mogelijk geëffend worden. Zo hoeven de vissers zo min mogelijk van hun spaarzame tijd kwijt te zijn om deel te nemen. Tegelijkertijd houden we contact met diverse stakeholders. In 2022 hebben wij flyers over Fishing for Litter onder de vissers verspreid, zodat Fishing for Litter onder de aandacht blijft. Daarin hebben we ook een enquête uitgezet. Begin 2023 wordt door ons onderzocht hoe de visserijsector weer het beste bij de activiteiten betrokken kan worden.

5.4 Convenant Schone Schelde

Ook in 2022 heeft KIMO zich ingezet voor het Convenant Schone Schelde. Dit convenant zet zich vooral in op de aanpak van afval op de oevers van zowel de Ooster-als Westerschelde. Dit wordt halfjaarlijks gemonitord. Er ligt vooral een focus op de meest voorkomende afvaltypes, te weten plastics in de vorm van plastic pellets, vispluis en netsnijdsels. Voor dat laatste heeft KIMO een goed bezocht Webinar georganiseerd, waarbij de huidige stand van zaken en mogelijke oplossingen voor vispluis en netsnijdsels zijn uitgediept.